

PARÇADA ANLAM - 3 (Anlatıcı - Hikâye Unsurları - Metin Karşılaştırma - Metnin Dil ve Anlatım Özellikleri)

1. Aşağıdakilerden hangisinde olay üçüncü kişi ağzından anlatılmıştır?

- A) Yavaşça kapıyı açtım ve bağıcıklı ayakkabılarımı giydim. Korkuluklara tutunarak merdivenleri teker teker inmeye başladım. Merdivenlerden inerken komşumuzun köpeği Çakıl'ın sesini duydum. O da benim gibi erken kalkmış olmalıydı. Onu da yanıma almak iyi bir fikir gibi görünüyordu.
- B) Dedemin köyü çok güzel ve eğlenceli bir yer. Bu yaz orada annemle meyveler topladık, kelebeklerin peşinden koştuk, çeşit çeşit tohumlar gördük. Tohumların hepsi birbirine benziyordu.
- C) Nuriye, sepetine meyveleri doldurmuş, annesiyle birlikte evin balkonuna gelmişti. Etrafta derin bir sessizlik vardı. Bahçedeki ağaçların hışırtısı duyuluyordu bazen. Nuriye'yle annesi hem topladıkları meyvelerin tadına bakıyor hem de sohbet ediyordu.
- D) Bugün Harun amcaya bazı sorular soracağım: "Bu yaz neden çok sıcak geçiyor? Haberlerde, havalar mevsim normallerinden daha sıcak olacak, deniyor; sebebi nedir?" Bu sorulara cevap bulmam gerekiyor.

2. Aşağıdakilerden hangisi farklı bir kişi ağzıyla anlatılmıştır?

- A) Fakir sakanın bir eşeği vardı. Zayıf, zavallı bir eşekti bu; sırtında yüzlerce yara vardı. Yemek için arpa bile bulamıyordu.
- B) Bir gece ağabey yine sırtına bir çuval buğday almış. Kardeşinin ambarına götürecekti. Az sonra karşısında ne görsün? Kardeşi de bir çuval buğdayla onun evine gitmiyor muymuş?
- C) Elindeki ibriği bıraktı. Yukarıdan gelen seslere kulak kabarttı. Bu, kuledeki nöbetçinin sesiydi. Kolları sıvalı, ayakları çıplak, başında takke, hemen yukarı koştu.
- D) Geçen sene sınıfımıza zayıf, cılız bir çocuk gelmişti. O kadar iyi ve çalışkan bir öğrenciydi ki ne zaman fırsat bulsak yanına gider, onunla konuşurduk.

3. "Hacıyatmaz"ın aslında hiç yatmayan bir oyuncağın adı olduğunu biliyor muydunuz? İşte bu oyuncaktan hareketle oluşturulmuş bir oyun anlatacağım size. Bu oyun için oyuncular halka şeklinde ayakta dizilir. Her oyuncuya birer numara verilir. Oyunculardan biri, ortada bulunan bir sopayı parmağıyla ucundan tutar. Bırakmadan önce bir sayı söyler. Söylediği sayı kiminse o kişi sopa yere düşmeden onu tutmaya çalışır. Tutamayan kişi elenir. En sona kalan oyuncu, oyunun galibi olur.

Aşağıdakilerden hangisi bu yazının özelliklerinden biridir?

- A) Kesin olmayan yargılar içermesi
B) Açıklayıcı anlatıma yer verilmesi
C) Olay yazısı olması
D) Deyimlerden yararlanılması

4. Genç bir adam, ülkenin uzak bir şehrinde yaşayan bilgeyi ziyaret etmek ister. Şehre gider, bilgenin evine misafir olur. Evde hiçbir lüks eşya yoktur. Sadece kitaplar ve oturmak için minderler vardır. Evde mobilya olarak sadece küçük bir sehpa ve bir eski iskemle vardır. "Sizin hiç mobilyanız yok mu?" diye sorar genç adam hayretle. "Peki, seninkiler nerede?" diye karşılık verir bilge. "Benimkiler mi?" der genç adam. Şaşırmıştır. "Ben yolcuym, biliyorsunuz." der. Bilgenin cevabı kısacıktır: "Ben de öyle!.."

Bu parçadaki olay, yer, zaman ve kişiler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Olay	Yer	Zaman	Kişiler
A)	Genç adamın bilgeyi ziyareti	Bilgenin evi	Belirsiz	Genç adam, bilge
B)	Genç adamın yolculuğu	Bilgenin evi	Akşamüzeri	Genç adam, bilge
C)	Genç adamın misafirligi	Şehir	Belirsiz	Genç adam, yazar
D)	Bilgenin yaşayışı	Şehir	Akşamüzeri	Bilge, yazar

5.

Leblebinin tarihi yaklaşık 1000 yıl öncesine dayanmaktadır. Türkiye'de leblebi Osmanlı zamanından bu yana tüketilmektedir. "Leblebi" Farsça bir kelimedir ve "kavrulmuş nohut" anlamına gelir. Tavşanlı, Çorum ve diğer bazı bölgelerde üretilir. Sarı ve beyaz leblebi tüketimi ülkemizde son derece yaygındır.

İnsanoğlu, bakırı çok eski çağlardan beri kullanmaktadır. Tarihî dönemler arasında sayılan Maden Devri'nde bakırın önemli bir yeri vardı. Arkeolojik buluntular arasında yer alan metaller arasında bakır çok önemli yer tutar. Bakırcılık ise en eski el sanatı olma niteliğini korumaktadır. Bu sanatın en eski örneklerini müzelerde görmek mümkündür.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak yönlerinden biri değildir?

- A) Tarihî bilgi verilmesi
B) Nesnel anlatımdan yararlanılması
C) Karşılaştırma yapılması
D) Açıklayıcı anlatıma başvurulması

PARÇADA ANLAM - 3 (Anlatıcı - Hikâye Unsurları - Metin Karşılaştırma - Metnin Dil ve Anlatım Özellikleri)

6. Akşamüzeri hastane odasındaki yatağında yatan adam, baş ucundaki genç doktora:
— Allah senden razı olsun evladım, dedi. Bu ameliyatı yapmak için yurt dışından buraya kadar gelmeni yaşadığım sürece unutmayacağım. Ameliyat edilen adam, büyük bir hastanenin başhekimiydi. O hastalığın sayılı uzmanlarından olan bu genç doktor nereden haber almışsa almış ve bir Hızır gibi yetişip onu kurtarmıştı. Yaşlı doktor,
— Ben doğum uzmanıyım, diye devam etti. Bir zamanlar anne karnındaki bir bebeğin sakat olduğunu anlamış ama yine de doğmasına müsaade etmişim. Onun yaşamasını istediğim için, hayatta bildiğim o tek iyiliğime karşılık Allah seni bana göndermiş olmalı. Genç doktor, ellerini gevşetip biraz geriye çekildi ve dizlerinden aşağısı takma olan bacaklarını gösterirken,
— Ben de öyle düşünüyorum efendim, diye gülümsedi. Kurtardığınız o çocuk bendim.

Bu parçadaki olay, yer, zaman ve kişiler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Olay	Yer	Zaman	Kişiler
A)	Genç doktorun hasta doktoru tedavisi	Hastane odası	Akşamüzeri	Hasta doktor, genç doktor
B)	Doktor ve hastanın sohbeti	Ameliyathane	Ziyaret saati	Hasta adam, ziyaretçi
C)	Hastanın doktora teşekkürü	Ziyaretçi odası	Akşamüzeri	Hasta doktor, genç doktor
D)	Genç doktorun başarılı ameliyatı	Hastane odası	Gece	Hasta doktor, genç doktor

7. Takımyıldızlar, gökyüzünde yıldızların oluşturduğu varsayılan şekillerdir. Gökyüzünde takımyıldızların yanı sıra bazı parlak yıldızların oluşturduğu belirgin şekiller de var. Bunların en belirgin olanları Yaz Üçgeni, Kış Üçgeni ve Büyük Kare. Yaz Üçgeni, bu sıralar akşam saatlerinde batı yönünde görülüyor. Kış Üçgeni'ni görmek içinse hava karardıktan sonra birkaç saat beklemek gerekiyor. Büyük Kare'ye yılın bu döneminde en iyi konumunda yani gökyüzünde tam tepeye yakın konumda, biraz güneyde yer alıyor.

Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Örneklerden yararlanılmıştır.
B) Tanımlamaya yer verilmiştir.
C) Anlatım açık ve anlaşılırdır.
D) İkilemeler kullanılmıştır.

8. Görevli "Burada bekleyin, ben bir haber vereyim." diyerek müdürün odasına girdi. Birkaç dakika sonra odadan çıkarak ziyaretçiyi içeri aldı. Üzeri evrak dolu bir masanın ardında iri yarı, kırklı yaşlarda bir adam, zoraki bir gülümsemeye elini uzattı:
— Hoş geldiniz, buyurun oturun.
İçerisi pek düzenli ve temiz sayılmazdı. Penceredeki küçük kutularda solmuş birkaç menekşe... Masanın hemen yanında içinde kâğıt olan bir daktilo... Hastane müdürü, gözlüğünü indirerek öne doğru eğildi:
— Kenan Hoca'mın oğlusunuz demek. Sadece bir kızı var sanıyordum. Sizden hiç bahsetmedi, dedi kaşlarını çatarak.

Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olay, üçüncü kişi ağzından anlatılmıştır.
B) Tamamlanmamış cümleler vardır.
C) Benzetmelere yer verilmiştir.
D) Betimlemeden yararlanılmıştır.

9.

Amerika'da yaşayan ve aslen Hindistanlı olan 15 yaşındaki Mihir Garimella tasarladığı "uçan robot"la bir bilim yarışmasında birincilik ödülü aldı. Garimella, Hindistan'da büyükannesini ziyarete gittiğinde mutfağa bıraktığı muz dilimine konan sinekleri eliyle kovaladığında sineklerin uçuşlarının onun el hareketlerinden etkilenmediğini fark etmiş. Daha önce yapılan uçan robotların, karşılarına çıkan cisimlerden etkilenip uçuşta başarısız olduklarını hatırlamış. Bunun üzerinde çalışmış ve yeni bir "uçan robot" geliştirmiş.

Görme engelli bireylerin çevrelerindeki kurumları bulmakta zorlandıklarını düşünen Niğdeli bir öğrenci, kaldırma sıralanan tüm kurumların ismini okuyan özel bir baston geliştirmiş. Böylece görme engellilerin aradıkları yeri bulabilmek için etraftan birilerine sormalarına hiç ama hiç gerek kalmayacak!

Bu metinlerde sözü edilen çocukların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aynı bölgede yaşamaları
B) Bilimsel bir çalışma yapmaları
C) İlkokul öğrencisi olmaları
D) Yaptıkları çalışmalarla ödül almaları

MEB 2016 - 2017